

Kulturpalota Könyvtára
Arad
Palatul Cultural

Anul XVII. évi.

Arad, 1934. nov. hó 16

Nr. 46. szám

Primredactor — Főszerkesztő
Chefredakteur
REINHART GYULA

MESERIAŞUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ötthon, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésók Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-
gal

„Tiszteld a fiztes
ipart!”

De ce este banca micilor existențe coopetativa de credit a industriaşilor?

De REINHART COLOMAN dr.

Scopul cooperativelor este, în limbajul econo-
mic vorbind procurarea de credite prin opera-
țiuni cooperatiste.

Meseriaşul sau gospodarul dacă a ajuns în
împas fiindcă nu-și poate vinde marfa, sau dacă
dorește să cumpere scule sau mașini noi, mai
bune, are nevoie de capital. De unde să-și pro-
cure o sumă mai însemnată când vrea să se
aprovizioneze cu materiale brute într-o cantitate
mai mare direct dela producător și astfel mai
eficient? de multe ori se întâmplă că fi s'a încre-
dintat o comandă mai mare pentru care are ne-
voie de un capital însemnat, ce să facă? Să se ad-
reseze unei bănci? Dar directorul băncii nici nu-l
cunoaște, nici nu-l ia în seamă. Să meargă la un
cărmătar? Atunci a pierit întregul câștig.

Nu numai meseriaşul de astăzi are gânduri
cum să-și achiziționeze capitalul, ci pe la mijlo-
cul secolului trecut tot gândul și lipsa de capi-
tal au îndemnat pe tâmplarul Schultze din arășu-
lul german Dellitzsch, ca să-și procure laolaltă cu
ceilalți colegi capitalul și materialele brute pe
răspunderea și contul comun, în modul coopera-
tivist. Tâmplarul fondatorul cooperativelor de credit și
tâmplarul fondatorul cooperativelor de credit și
aprovizionare. Existența cooperativelor de cre-
dit a asigurat-o maxima răspundere multiple,
ceea ce există și azi și formează baza solidă a
cooperativelor de credit.

Pilda bună a fost repede imitată de alte ra-
muri de industrie și de alte orașe, și nu mult
după aceea s'a răspândit peste întregul glob. As-
tăzi sunt în funcțiune 95 mii de cooperative de
credit, iar numărul membrilor acestora atinge
cifra de 12 milioane. Statele la rândul lor vă-
zând marea însemnată economică a coopera-
tivelor, pretutindeni le vin în ajutor cu reduceri la
impozite și legi protejitoare.

Care este aspectul unei cooperative de cre-
dit contemporane? Pe din afară seamănă unei
societăți anonime bancare, însă privit mai înde-
aproape diferă din multe puncte de vedere. Am-
bele își alcătuiesc capitalul social prin emiterea
de acțiuni, respective părți sociale, ambele se
ocupă cu fructificarea depunerilor și cu acorda-
rea de credite, însă până ce societatea bancară
s'a creat cu scop lucrativ, cooperativa s'a alcă-
tuit cu scopul ajutorării membrilor. Administra-
ția cooperativelor este mai simplă și mai eficientă
n'are directori dotați cu salarii uriașe și plătește
mai puține impozite ca o bancă. Sumele econo-
misite pe această cale le dă membrilor ca im-
prumuturi eficiente.

În cele mai multe cazuri grupele profesio-
nale, ca micii agricultori, meseriași etc. fondează
cooperative de credit. Cooperativele se mai deo-
selesc dela societățile bancare și prin sistemul
lor de răspundere multiplă, ceea ce depună-
torilor mai multă siguranță ca le celalalte bănci.
Deci avantajul cooperativelor față de bănci este
siguranța mai mare, credit mai eficient și scopul
umanitar.

Siguranța creditelor se ridică și prin faptul
că colegii din aceeași profesiune se cunosc mai
bine și pot constata cu mai mare siguranță că
cui cât credit îi se poate încredința, ca directorul
de bancă care stă toată ziua în camera lui de
măru închisă ermetic prin uși tapetate. Multe

Continuare la pag. 6.

GYAKORLATI ADALÉKOK AZ ELŐKÉSZÜLET ALATT ÁLLÓ ÚJ IPARTÖRVÉNYHEZ

Milyen paragrafusokat iktatnának olvasóink az új ipartörvénybe, ha őket is bevonnák
a törvényt szövegező bizottság tagjai közé?

MINDEN INTELLIGENS OLVASÓNKTÓL ELVÁRJUK, HOGY ENNEK AZ ÁLLANDÓ ROVATNAK SZERKESZTÉSÉBEN RÉSZT VEGYEN

Tömérdek szó esik már évek óta a készülő új
ipartörvényről. A feltételek, sőt tervezetek egész
sorozata került már a fontos probléma ügyében
nyilvánosságra, de még mindig nem bizonyos, hogy
az a tervezet, amit éppen most készít az illetékes
törvényszerkesztő fórum, parlament elé kerül-e,
vagy arra a sorsra jut, amire elvetelt törvényter-
vezet-elődeinek sorozata jutott.

Senki, talán még az illetékes miniszteriális
körök sem tagadhatják, hogy a mi szerény iparos
ujságunk körül csoportosuló szerkesztői gárda,
amelynek legtöbb tagja egyben aktív iparos is,
alapos ismerője a kisipari-jellegű problémáknak.
Reméljük nem vesszük fölünk rossz néven, ha
hozzaértésünkre hivatkozva fel fogjuk egyes igen
fontos kérdésekre az új ipartörvényt szerkesztő
illetékes urak figyelmét hívni. Tesszük pedig ezt
azért, mert egy minden tekintetben jó ipartör-
vény megszületése egyformán érdeke ugy az or-
szágnak, mint az iparosságnak és mert egy elhi-
bázott ipartörvény minden más tényezőnél alkal-
masabb arra, hogy a súlyos helyzetben levő román-
iai kisiparos társadalmat még lejjebb csuszítsa
a lejön, amelyre a rossz viszonyok juttatták.

Alábbiakban Kele Sándor dr. aradi ügyvéd-
nek, akinek neve „Jogesetek a kisipar köréből” c.
népszerű rovatunk révén előnyösen ismert az ipa-
rosság körében, mutatóban leközlöljük néhány
ilyen javaslatát. Nem célunk azonban, aminthogy
nem is lehet célunk, hogy jogi referensünkkel
szövegeztessünk új ipartörvényt a hazai judika-
tura számára. A mi célunk mindössze az, hogy
használjunk a nagy ügynek, miért is felhívjuk a
kérdésre valamennyi olvasónk, elsősorban az ipa-
ros intézmények vezetőinek figyelmét. Mindenkit
felkérünk, akinek gyakorlati tapasztalaton ala-
puló javaslata van, amely alkalmas arra, hogy
felhasználása az új ipartörvénynek javára váljék,
juttassa azt el sürgősen szerkesztőségünkhez. Mi
— amennyiben kellő mennyiségű és megfelelő
szinvonalu anyag érkezik be hozzánk — minden
héten megjelenő rovatává tesszük Az Iparos-nak
ezeket a gyakorlati adalékokat.

Kele Sándor dr. a következő érdekes eseteket
közli:

1. A varrógép javítására szóló iparigazolvány
alapján az illető iparos kerékpárjavítást is végez-
het és gépkatrészeket is tarthat raktáron. K.
M. 1904. 36365. sz. rendelkezése.
 2. Saját gazdasággal nem bíró cséplőgéptulaj-
donosoknak, valamint azoknak, akik cséplőgépeket
aszért tartanak, hogy másoknak díjazás mellett
cséplési munkákat végezzenek, iparigazolvánnyal
kell bírniok. K. M. 1904. júl. 8. 33239. sz. ren-
delkezése.
 3. Egyházi szent szobrok, gipszbe öntött köz-
szobrok öntése és elárúsítása nem a szobrászmű-
vészet, hanem a szobrászati ipar körébe tartozik.
K. M. 1904. júl. 15. 38856. sz. alatti rendelkezés.
 4. A vendéglősök édes tisztáknak, fagyila-
nak való kiszolgáltatására vendéglői iparuk ke-
retében jogosultak. K. M. 1904. június 17. 39548.
sz. alatti rendelkezés.
 5. Hordozható és az uccán gyakorolt virsli
főzés, bár főzőkészülékkel történik, ipari foglal-
kozásnak nem tekinthető. K. M. 1904. aug. 3. ke-
letű rendelkezés.
 6. Kávépörköldő felállításához telepengedély
nem szükséges. K. M. 1904. aug. 11. 53678. szám
alatti rendelkezés.
 7. Török csemege (szultánkenyér) készítése
nem képesített ipar. K. M. 53572. sz. alatt 1904.
évből származó rendelkezés.
 8. Husárunak fűszeres által való forgalomba
hozatala megengedett, ha a faluban nincs husipa-
ros. K. M. 1904. 52070. sz. alatti rendelkezése.
 9. A pászkasütés mint időleges és nem ipar-
szerű foglalkozás nem tartozik az ipartörvény
rendelkezései alá.
 10. Lacikonyha ipar gyakorlásáról szóló 16866
—1904. sz. rendelet.
- Ezen aprólékosnak látszó rendeletek feltét-
lenül figyelembe veendőek az új törvény megszer-
kesztésénél, mert ténylegesen előfordult esetek tet-
ték szükségessé hozatalukat és az általuk felvető-
dött problémák véglegesen szabályozandók.

A cluji iparhatóság döntésétől lügg, hogy helyén marad-e a jelenlegi cluji ipartestületi vezetőség, vagy új választás lesz

Néhány hónappal ezelőtt Farcas András clu-
ji azücszmester akciót kezdett az ipartestület mai
vezetőségének megbuktatására. Farcasnak, aki a
román iparosok szövetségének elnöke, sikerült el-
érnie egy rendkívüli közgyűlés összehívását, ahol
bizalmatlansági indítványt tett a mai vezetőség el-
len. Indítványát azonban a közgyűlés többsége,
mint mi is megirtuk, elutasította. Amikor ez a
kísérlete nem sikerült, követelte a vezetőség azon-
nali lemondását, mivel szerinte a vezetőség mű-
ködése jogtalan, mert 16 tag lemondott.

Az ügyet felterjesztették az ipari és kereske-
delmi minisztériumba, ahonnan most érkezett meg
a válasz, amelyben

az elsőfokú iparhatóságot mondották ki il-
letékesnek a kérdésben való döntésre és az
esetleges új választás levezetésére.

A miniszteri rendelet azonban nem intézke-
dett, hogy a választás megejtéséig hogyan tör-
ténjék az ipartestület vezetése. Az iparhatóság
erre vonatkozólag is kért rendelkezést. A rendelet
megérkezéskéig a régi vezetőség marad a helyén.

NEM KÖTELES SEM A VÁLLALKOZÓ, SEM A HÁZTULAJDONOS FIGYELMEZ- TETNI A LAKÓKAT, HOGY A FOLYÓSÓ PADLÓJÁT FRISSEN OLAJOZTAK.

Gondatlanságból okozott súlyos testisértes vádjával állott a napokban az aradi törvényszék első tagozata előtt Rossi Lajos aradi építész. Varga Kálmán háztulajdonos Eminescu-uccai házában a múlt év augusztusában javította az építész és ott az egyik folyosót a munka befejezése után felolajozták. Schissel Lajos, Astra-gyári tisztviselő, Varga Kálmán egyik lakója a felolajozott padlón megcsuszott és az esés következtében lábát törte. Hosszu ideig szanatóriumban feküdt a tisztviselő. A most megtartott tárgyaláson több tanút és szakértőt hallgattak ki az ügyben. A szakértők véleménye szerint a felolajozásra nem szokták figyelmeztetni a lakókat, tehát nem is tehető felelőssé az építész a balesetért. Rossi Lajos építést a szakértők véleménye alapján felmentették az el-
lene emelt vád alól.

SIRIA KÖZSÉG ORSZAGOS ÉS HETI- VASÁRAIT CSAK OLYAN IPAROSOK LÁTOGATHATJAK, AKIK IPARIGAZOL- VANNYAL RENDELKEZNEK.

A siriai ipartestület a következők közlésére kérte fel lapunkat:

Mindazon iparosok, akik Siria község országos és hetivásárait látogatják, kötelesek igazolni, hogy rendelkeznek-e iparengedéllyel. Azok, akik nem rendelkeznek iparengedéllyel, el lesznek tiltva készítményeik árusításától és ellenük a törvényes eljárást megindítják.

ARISZTOKRATA VICC.

— Mit szólsz hozzá, Achiszid, a főpincék egy hamis ötszáz levest szolgált rám.
— Bohosszától! És mind az ötszáz hamis!

CSODAMOTOR, AMELY ÜZEMANYAG NELKÜL MŰKÖDIK.

Feltalálták az üzemanyag nélkül működő csodamotort. Jan Wardenier huszonkét éves holland feltaláló, légnyomásos motort készített, amely forradalmasítani fogja a technikát. A motornak, amelyet úgy kocsik, mint állógépek hajtásához lehet használni, semmiféle üzemanyagra nincs szüksége, egyetlen hajtóereje a sűrített levegő. Csak meg kell olajozni háromhavonként a gépet, azt a sűrített levegő állandó és egyenletes mozgásban tartja.

ÖNAGYSÁGA AZ IROBÁBAN.

— Beszélhetek a vezérigazgató urral?
— Ők hogyné, kérem. Parancsom van rá, hogy minden csinos kölgyet soronkívül vezessék a vezér elé. Szabad tudnom, hogy kit jelentsek be?
— Hozza. Mondja meg a vezérnek, hogy a felesége van itt.

KORLATLAN KORCSMAI BREVETEKET ADNAK KI AZ IDŐHÖZ KÖTÖTT ITAL- MÉRÉSI ENGEDÉLYEK HELYETT.

A monopól vezérigazgatósága 34151—984. számú körrendelete alapján elrendelte, hogy az összes 1930-ig kiadott időhöz kötött (acesoliu la restaurant) italmérési engedélyek helyett korlátlan kocsmai brevetet állítsanak ki. Ezek után a teljes illeték fizetendő. Az 1930-ik év után kiadott brevetei továbbra is időhöz kötöttek maradnak, de az illeték háromnegyed részét fizetik.

MUVELT MAMA.

— Miért bögsz, Pityu?
— A tanító ur megszidott, mert nem tudtam, hol vannak a Pireneusok.
— Ugy kell. Múkor jobban vigyázzol, hol hagyod a dolgaidat.

ÖT SZÁZALEK A KÉTES KÖVETÉLESEK TARTALÉKOLÁSÁRA.

A pénzügyminiszter körrendeletet adott ki, amelyben az adótörvényben 3—5 százalékgig megállapított tartalékolási quótát a kétes követelések rezerválása tekintetében, 5 százalékból állapítja meg. Így tehát a pénzügyi hatóságok a mérlegbe beállított 5 százalékos amortizációt a kétes követelések tartalékolására tartoznak előirányozni.

Ellaposodott az iparügyi minisztérium árellelőrzési akciója

Csak a Resica szállította le az árakat. — Tulsokat kívánt a miniszter, amikor mindenről kimutatásokat követelt.

A cementfronton semmi hír.

Az ipari kartellak árpolitikájának ellenőrzésére nagy garral beindított akció a jelek szerint szalmalágnak bizonyult. Amikor az új külkereskedelmi rendszer ügyében nála megjelent gyáriparosoknak Manolescu-Strunga miniszter tudomására adta, hogy ezentul minden tervbe vett áremelést előzetesen neki kell tudomására hozniok, a miniszter elsősorban a vaskartellre gondolt. Az erőfeszések indult beavatkozásnak meg is lett az eredménye, mert

a Resica egyszerre 30—40 százalékkal szállította le a mezőgazdasági szerszámok és gépek árát.

Az csak természetes, hogy a Resica igyekszik ezt a lépést kellő reklámmal kihasználni és hangosan hirdeti, hogy

most olcsóbb a külföldi áruknál.

Ez igaz is, de azt elfelejti a Resica megmondani, hogy eddig miért volt drágább a külföldi gyártmányoknál és

miért csak a kormány fenyegetésére szállította le az árát.

Az üveggyárakkal folyó tárgyalásokról tud a külvilág legkevesebbet. Tény az, hogy

az üveggyárak egyelőre nem szállítottak le árakkal.

A késlekedésnek beavatott körökben azt a meggyőződést adják, hogy a miniszter elsőiben a fuvattüveggyárak képviselőit idézte maga elé, akik azután felvilágosították, hogy ebben az iparágban évek óta a legelkeseredettebb árharc folyik és

az árak olyan alacsonyak, hogy a gyárak némelyike közel áll a teljes elvérzéshez.

Ami a kartellben levő táblaüveggyárakat illeti, azok a Károly-parkbeli kiállítás alkalmával meg azt kívánták, hogy a kormány tiltsa meg új üzemek alapítását, amíg a meglevő gyárak ki nem tud-

ják használni kapacitásuk 75 százalékát. Ez azt jelenti, hogy a kartell, amelynek 7 gyára közül jelenleg csak kettő dolgozik és az is csak heti 3—4 napon át, így az év 6—7 hónapján keresztül ezek sem dolgoznak, nem hajlandó az árát leszállítani, sőt azt akarná, ha kormánysegédlettel megszabadulhatna a Scăeniben most létesült hatalmas új gyár versenyétől, miután kvóta-igérettel nem sikerült azzal megegyezésre jutni.

A cementkartellról és a többi, magas árral dolgozó ipari alakulatról eddig semmi hír.

A gyárak, tekintet nélkül arra, hogy milyen cikkek előállításával foglalkoznak, nem nagy hajlandóságot mutatnak arra,

hogy a miniszter által bekért adatokat beszoigáltassák.

A hiba talán ott van, hogy a miniszter tulajogosan belső ügyekre akart beavatkozni, amikor nem csak a nyersanyagkészletről kért pontos kimutatást, hanem a készárukról is, azonkívül a gépi berendezésről, termelőképességről, eladási árról és előállítás költségeiről. Egyes iparágakban majdnem lehetetlen is ezekre a kérdésekre pontos választ adni. Így például a textilgyáraknak annyiféle cikkük van, hogy lehetetlen azokról külön-külön pontos kimutatásokat beküldeni. Hasonló a helyzet sok más iparágban is. Emiatt a beküldött adatok tulnyomórésze hiányos és a minisztérium kénytelen újabb és újabb felvilágosításért fordulni az egyes iparvállalatokhoz és így az árszabályozási akció ellaposodott.

Valószínű, hogy Manolescu-Strunga akciója ugyanarra a sorára fog jutni, mint annak idején Vajda Sándor hasonló célzatu kezdeményezése, amelyről a végén saját elhatározásából lemondott. Manolescu-Strunga a naponta emelkedő árak láttára az uszatótörvénnyel fenyegetőzik ugyan, de ugyanakkor az UGIR beadványban kérte az egész akció visszavonását, miután — szerinte — a gyáraknak eszükben sincs ma az árakat emelni.

Magyar szakácsok diadala a nemzetközi konyhaművészeti versenyen

Bab leves, gulyás, pörkölt és turós csusza szerepelt a magyar versenyzők első díjat nyert ételapján.

A magyar szakácsok egyszerű ételapja sikert aratott a berlini nemzetközi főzőversenyen, amely a magyar szakácsok számára hozta meg az első díjat. Pedig részt vett ezen a versenyen a legtöbb európai nemzet egész sereg nagy hírű konyhaművésze. Huszonöt ország legkiválóbb szakácsai mesterkedtek a hatalmas tűzhelyek körül.

Az volt a cél és a pályázati feltétel, hogy csupa olyan ételt tálaljanak fel, amelyek nemcsak ízletesek, de — olcsók is. És ugy izletességben, mint olcsóságban első lett a rég bevált magyaros ebéd. Valósággal megostromolta mindenki ezt a sátrat, ahol a bográcsok gőzöltek.

Egyébként, ahogy a jó bornak nem kell cégér, úgy nem kell a jó ételnek sem. A gulyást éppoly kevésé kell felfedezni, mint a tokaji bort, amelyről már az öreg Dumas is mint a világ legjobb itáláról ír Monte Christo című regényében. Ismerik a németek is régezzel az ősmagyar pásztorok kitűnő ételét. Már harminc évvel ezelőtt is közismert volt Berlinben egy magasabb művészeti gyűlékez hely, amely a Gulyás-házta illusztris

nevet viselte. Nem kevésbé ismert a gulyás a párisi Laru-étteremben sem, a királyok vendéglőjében, amelyet azért hívnak így, mert különösen régebben néha két-három király is étkezett ott egy időben. Többek között boldogult Ferdinánd király is.

Az egyszerű és tápláló magyar konyha csak öregbíti régi diadalait, midőn most ismét megkapta a babért.

NEM TERVEZ ÁREMELEST A HAZAI GYÁRIPAR.

Megírta Az Iparos, hogy az iparügyi miniszter elhatározta az ipari termelés árának felülvizsgálását. A miniszter terve nyugtalanságot keltett a gyárosok körében és ezért a Gyáriparosok Országos Szövetsége a napokban eljár a miniszternél, akit megkérnek, hogy tekintsen el a tervezett intézkedések végrehajtásától. Ennek fejében a gyárosok kötelezik magukat, hogy nem emelik az árakat, sőt a lehetőségekhez képest azokat csökkenteni is fogják.

Nem szüntette meg, csak megnyirbálta a munkásbiztosító autonómiáját a miniszteri rendelet

Mit tartalmaz a munkásbiztosító pénztárakról szóló takarékosági rendelet hivatalos szövege:

Írta: REINHART GYULA

A szép álmok, amiket a munkásbiztosító autonómiájáról szőttünk, — sajnos, — továbbra is csak álmok maradnak. Megvalósulásuk ismét és ezúttal igen hosszú időre eltolódott. Nemhogy fejlődne ennek az intézménynek önállósága, hanem

mind szűkebb és szűkebb határok közé szorul.

Nem nehéz megjövedőlni, hogy

egy szép napon meg fog szűnni és helyét központosított állami hivatal foglalja el.

A Hivatalos Lap e hó 9-én megjelent 259-ik száma 6894—95-ik oldalán minisztertanácsi jegyzőkönyvet közöl. A jegyzőkönyv hivatkozik a közgazdatiság egyszerűsítéséről szóló és ez év júliusában megszavazott törvényre, amely szerint a közhivatalokban a tisztviselők létszáma a minimumra szorítandó le és az illetéktelenül kinevezett tisztviselőket el kell bocsátani, hogy az állami költségvetésben a lehető legnagyobb megtakarítások legyenek elérhetők. A rövid, de kifejező megokolás alapján elrendelte ez a minisztertanácsi jegyzőkönyv, hogy

a munkásbiztosító pénztárak igazgatósági tagjainak létszáma az eddigi 18-ról 6-ra szállítandó le.

A megmaradt hat igazgatósági tag közül hárman a munkaadók sorából kerülnek ki: egyik a nagyipar, másik a kisipar, harmadik a kereskedelem képviselőjében. Ugyanilyen módon fogja az alkalmazottakat is kategóriánként egy-egy tag, összesen szintén három képviselőjük az igazgatóságokban képviselni.

A központi munkásbiztosító pénztár igazgatósági tagjainak számát 12-re szállította le a minisztertanácsi rendelet.

Kategóriák szerinti megoszlásuk megegyezik az előző szakasz által a helyi pénztárakra érvényesített utasításokkal.

Hogy a rendelet célját a maga részéről is elősegítse,

a miniszter eltekint attól a törvényadta jogtól, hogy a pénztárak igazgatóságába a részére engedélyezett számú tagot kiküldje.

Erdekes intézkedés, hogy

a fent megjelölt számú igazgatósági tag kijelölését, amit a múltban a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a munkakamarák tanácsai választás útján végeztek, az idézett jegyzőkönyv szerint az iparkamarák, illetve munkakamarák igazgató tanácsai fogják elvégezni.

mert hiszen a tanácsok fel vannak oszlatva és interimár bizottságok végzik azok teendőit.

A munkásbiztosító pénztárak igazgatóságai-ban tanácskozási joggal résztvesznek a pénztárak igazgatói és főorvosai is.

Ahol nem voltak kerületi pénztárak, ott a megyeszékhelyen és ahol nagyobb számú biztosított tag volt, biztosító hivatalok voltak, munkás és munkaadó tagokból alakítva. Ezek ma teljesen megszűnnek.

A munkásbiztosító pénztár közgyűlésére ezután minden pénztár csak két tagot küld ki: egy munkaadó tagot és egy alkalmazottat. Résztvesznek a közgyűlésen a törvény által megnevezett szövetségek kiküldöttjei, a miniszter által kinevezett szakértők, valamint a központi pénztár igazgatója és főorvosa is.

Ezzel a közgyűlés, amelynek a múltban csaknem hatszáz tagja volt, mintegy száz tagúra olvad le.

A kisebb taglétszámú igazgatóságok és a hétédős csökkentett közgyűlés, minthogy a jelenléti díjak kisebb számú tagoknak jutnak,

nagy megtakarítást jelentenek.

Súlyos milliókba kerültek a múltban ezeknek a szerveknek gyakori gyűlései, holott a miniszter felfogása szerint a mostani

kisebb taglétszám éppen olyan jól el tudja végezni a rábízott teendőket,

mintha hatszor annyian lennének. Legfeljebb

minthogy kevesebb lesz a felszólaló, rövidebbek lesznek ezek a gyűlések,

a tagoknak kevesebb napra kevesebb napidíj jár, ami kétszeres megtakarítást jelent.

A központi pénztár igazgatóságában a fentebb jelzett tizenkét tagon kívül, akiket a közgyűlés választ meg,

a miniszter nevezi ki az orvosok kiküldöttjét, egy jogtanácsost és egy biztosítási szakértőt.

Tagja még az igazgatóságnak a vezérigazgató is, vagy annak helyettese tanácskozási joggal. A vezető igazgatók csak akkor jelenhetnek meg az igazgatósági üléseken, ha erre meghívást kapnak, de

jelenléti díj akkor sem jár nekik.

A központi vezérigazgató csak százezer lejig jogosult utalványozni a költségvetés előírásai szerint. Ennél nagyobb összegeket csak az igazgatóság utalhat ki.

Ugy a központi mint a kerületi igazgatóságok csak teljes ülések keretében határozhatnak és bizottságokat saját kebelükből nem küldhetnek ki.

Hetenként legfeljebb egyszer tarthatnak ülést.

A tisztviselőket, orvosi személyzetet, segéd-személyzetet, valamint a pénzbeszedőket úgy a központi mint a kerületi pénztáraknál a munkaügyi miniszter nevezi ki.

Ugyancsak a munkaügyi miniszter tartja fenn magának a jogot, hogy az egyes igazgatóságok előterjesztésére megállapítsa,

a szükséghez képest a taglétszám arányában milyen szolgálati ágakat léptessen életbe.

A miniszter nemcsak a fizetéseket szállíthatja le, hogyha azokat túlságosan magasaknak minősíti, hanem mindennemű napidíjat, jelenléti díjat és mellékdíjat is.

A miniszter azt az igazgató tanácsot, amely a tanoncotthonok alapját és azokat az intézeteket kezeli, amelyek a tanoncnevelés javítását célozzák, igazgatósággá alakítja át. Ennek tagjai egy nagyiparos, akit az UGIR jelöl ki, egy kisiparos munkaadó és két munkás, akiket a munkakamara jelöl ki. Tagja egy szakértő is, akit a munkaügyi miniszter nevez ki, továbbá a központi pénztár igazgatója és a munkaügyi igazgató.

Az igazgatóság elnökét annak tagjai közül a miniszter nevezi ki. Határozatképes az igazgatóság, ha négy tag van jelen.

A munkásbiztosító pénztár jelenlegi igazgató tanácsai a csökkentett létszámú taggal tovább működnek.

A miniszter azonban feljogosított a tanácsok feloszlására és interimár bizottságok ki-nevezésére.

A központi munkásbiztosító pénztár közgyűlése és igazgató tanácsa, valamint a tanoncotthonok alapját kezelő tanács jelen rendelet megjelenése napjától feloszlathatnak.

A rendelet keltétől számított 30 napon belül az igazgató tanácsok és interimár bizottságok kijelölik a közgyűlés tagjait. A központi pénztár igazgatósági tagjainak megválasztásáig

a miniszter interimár bizottságot nevez ki a központi pénztár vezetésére.

A rendelet alkalmazása által előírt

megtakarítások a beteg tagok orvosi kezelésének javítására fordítandók, míg a tanoncotthon-alap kezelésével megtakarított összeg a tanoncotthonok fenntartására.

Az álláshalmazás tilalma vonatkozik a munkásbiztosító pénztárakra is.

Eddig az új kormányrendelet rendelkezései, amelyek helyesek abban a tekintetben, hogy számos színekurát szüntetnek meg és megszüntetik azt a pazarlást is, ami a sok felesleges gyűlés tartásával járt, azok tömérdek pénzt emésztettek fel, elvonva a közpénzt annak rendeltetésétől, a beteg munkások gyógykezelésétől és táppénzzel való ellátásától.

Az a 40 százalékos azonban, amit a helyi pénztáraknak a törvény meghagy, nem fedezi teljesen szükségüket.

Már pedig ha az adminisztrációs költségeket kevesíteni lehet, mindenesetre meg kell tenni, amire most már a törvény a munkaügyi miniszternek teljes jogot ad.

Nagy tanácsokkal adminisztrálni nem lehet. Ha azok kevesebb tagból állnak, nagyobb lesz a felelősségtudatuk és a kisszámú tagokból álló tanács is lelkiismeretesen elvégezheti a rá rótt kötelezettséget.

Az orvosok, tisztviselők és segéd-személyzet választásának jogát a miniszteri kinevezés fogja pótolni.

E jog hiánya az autonómia rovására megy, pedig ennek kiterjesztése és minél szélesebb alapokra való helyezése volna a tagok érdekében kívánatos.

Nem lehet tagadni, hogyha még olyan precíz is a központi vezetés, ha még olyan lelkiismeretesen is fogja kiválogatni a miniszter az orvosokat és tisztviselőket a kinevezés alkalmával,

elvéssz az az óriási erkölcsi hatás, amit a múltban az jelentett, hogy a biztosított munkás és kisiparos tudta, hogy az ő megbízottai ülnek az igazgatóságban, joguk van az ügyek vezetésébe beleszólni és mód adódik a sérelmek orvoslására.

Az autonómiának ilyen nagymérvű megnyirbálása

kellemetlen módon érintette az érdekelteket és így a munkakamarák és maguk az igazgatóságok is annak megváltoztatására törekednek. Így Bucurestiben, Bacauban és más helyeken is gyűléseken fejtették ki, hogy

ez a kormányrendelet nem változtathatja meg a törvény intézkedéseit, így azt hatályon kívül kell helyezni.

Ezt az álláspontot képviseli Joaniteanu volt munkaügyi miniszter is, a munkásbiztosító törvény készítője, aki azon a véleményen van, hogy csak

a parlamentnek van joga a törvény megváltoztatására

és a kormány nem járt el helyesen, amikor itt is a júliusi törvényt alkalmazta, holott ez csak az állami hivatalokra vonatkozhatik és semmire sem autonóm testületekre, mert ezeket nem az állam tartja fenn.

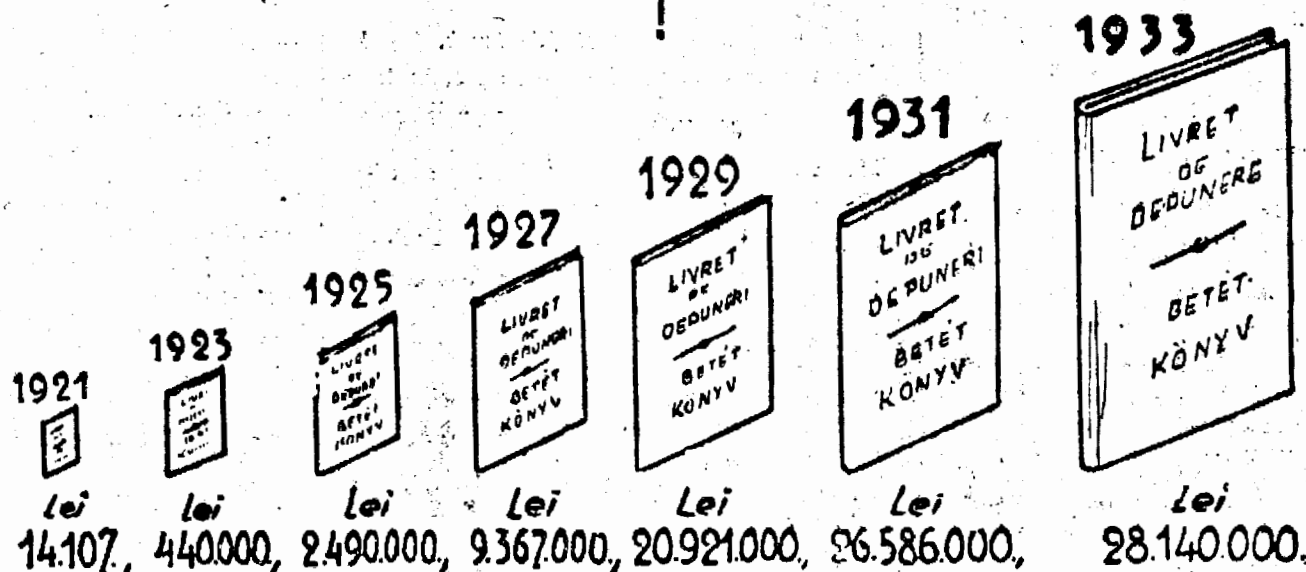
Súlyos érv az ellenzéki álláspont mellett, hogy míg az állam évi 2 millió lejjel alimentálja a munkásbiztosító pénztárt, addig a munkaadók és alkalmazottak annak fenntartásához évi nyolcszázmillióval járulnak hozzá...

ÚJ VEZETŐSÉG A SIGHETI IPAROSOK TEMETKEZÉSI EGYLETE ELÉN

A Sigheti Iparosok Temetkezési Egylete a közelmúltban új vezetőséget választott. Elnök lett Fornwald József, alelnökök Brenner István és Simcsák István, pénztárnok Neumarker Sándor. Választottak még 20 tagú választmányt is. Az új tisztikar súlyos munkát vállalt magára, mert a hanyag befizetés következtében a hátralék nagyon felgyűlt és az egyesület számadásait felbőltentette. Ezeknek a hátralékoknak behajtása és új tagok szerzése lehetővé fogják tenni, hogy a sigheti iparosok temetkezési egylete megtarthassa önállóságát és tovább is kifejtetheti áldásos működését.

COOPERATIVA DE CREDIT INDUSTRIALOR, ARAD.

ARADI IPAROSOK HITELSZÖVETKEZETE

CREȘTEREA DEPUNERILOR
LA INSTITUȚIEAZ INTÉZETNÉL ELHELYEZETT
BETÉTEK NÖVEKEDÉSE

Jogesetek a kisipar köréből

IPAROS-E A TÖMEGCIKKEKET GYARTÓ ÉS KÉSZÍTMÉNYEIT IPAROS ÉS KERES- KEDŐ CÉGEKNEK ELADÁS VEGETT TOVÁBB ADÓ VÁLLALKOZÓ?

Egy vállalkozó rendszeresen foglalkozott tükrök, ráfák, ablakok, ajtókeretek és az asztalosipar körébe tartozó fél és egész termelvények szállítással. Egyik megrendelője egy ilyen megrendelésből kifolyólag a vételár jó részével hátralékban maradt. A vállalkozó szállító pert indított a végzett munkáról szóló törvény rendelkezései szerint késedelmes adása ellen.

A megrendelő azon a címen, hogy a bíróság ez ügyben nem hivatott eljárni, kérte a kereset elutasítását. A vállalkozó ugyanis szállító és nem iparos. Előadta, hogy rendszeresen szállít nagyobb ipari üzemekbe és kereskedésekbe nagyobb tömegben kész tükröket, ráfákat, ablakkereteket és így állandóan és rendszeresen foglalkozva azok szállításával.

a termelvényeknek csak szállítója és nem termelője.

Ez ekből tehát szerint a felperes szállító kereskedő és semmi esetre sem iparos. Tekintettel pedig arra, hogy a végzett munkáról szóló törvény rendelkezései csakis iparos veheti igénybe,

a kereset elutasítandó

A vállalkozó elismeri, hogy a fenti cikkeket egyforma méretek szerint tömegesen gyártja és azt a kereskedőknek és ipari vállalatoknak rendszeresen tovább adja. A megrendelő vállalatok és kereskedők azonban tömegcikkeket gyártásával és forgalomba hozatalával foglalkoznak. Ő

a megrendelő által megadott utasítások alapján készíti el a félgyártmányokat és szállítja azokat le.

Igaz az, hogy ezt rendszeresen üzi, de ezáltal azért nem válik szállítóvá, hanem továbbra is termelő marad, mert gyártmányait saját

műhelyében készítetteti el.

Cikkének tömeges elkészítése és forgalombahozá-

tala nem fosztja meg attól, hogy termelő iparosnak legyen minősíthető.

A bíróság kimondotta, hogy a vállalkozó szállító (producer) termelő és így jogosult a speciális bíróság előtt perelni.

MIKOR LEHET FELMONDANI EGY MAGÁNTISZTVEISELŐNEK?

A felmondás mindig a hónap első napján eszkezelendő, ha a felek között erre egyéb megállapodás nincs.

A BUCUREȘTI MUNKAKAMARA II. SZÉKELŐJANAK ELVI HATÁROZATA.

Egy magántisztviselő belépett egy ipari vállalatba, ahol a könyvelési munkálatokat végezte. A belépés időpontja 1932. szeptember hó 1. napja. A felek a fizetési feltételekre megállapodtak, valamint az elvégzendő munka természetére vonatkozólag is. A vállalkozó 1932. augusztus hó 25-én a munkaviszonyt egy hónapi idővel felmondta. A felmondásban hivatkozott arra, hogy a munkautó törvény 93-ik szakaszának a) pontja szerint,

ha az alkalmazott 6 hónaptól egy évig terjedő időt szolgál, a felmondási idő egy hónap.

Az alkalmazott kijelentette, hogy az egy hónapi felmondást nem fogadta el, mert a magántisztviselő felmondási ideje minden hó első napjával kezdődik. Hivatkozott arra, hogy belépése is 1-én történt és fizetése is 1-én volt esedékes. A szerződés mindig a fizetés és alkalmaztatás napján jár le, tehát csakis a lejárat napján lehet felmondani. Hevesebben fel lehet mondani előbb is, azonban

a felmondás joghatálya a lejárat napjával kezdődik.

Tekintettel pedig arra, hogy a vállalat 1933. augusztus hó 25-én mondott fel, tehát a felmondás joghatálya csak 1933. szeptember 1. napján veszi kezdetét. 1933. szeptember hó 1. napján pedig már egy betöltött szolgálati éve lévén, reá nem a 93-ik szakasz a), hanem b) pontja vonatkozik. Ezen szakasz értelmében pedig, ha az alkalmazott szolgálati ideje 1 és 5 év között van,

3 hónapi felmondás jár.

A bucaresti munkakamara az ügyben kimondta, hogy amennyiben a felek között más szerződéses időpont nincs, úgy

a magántisztviselő részére a felmondás csakis mindig a hó első napján eszkezelhető.

A felperes keresete tehát jogos volt és a bíróság a 3 hónapi felmondási időt meg is ítélte.

Köszönet Kéle Sándor ügyvéd, Arad.

EGYMILLIÓ AUTÓT AKAR A FIACRA DOBNI JÖVŐ ÉVBEN FORD, AZ AUTO-KIRÁLY.

Henry Ford kijelentette, hogy vállalatát 1935-ben legalább egymillió gépkocsit fognak készíteni, ami a rokonszámának 413 millió forgalmat jelent.

A MUST UTÁN CSAK ALAPADÓT ÉS FORGALMI ADÓT KELL FIZETNI.

A pénzügyminisztérium a gyümölcs és gyümölcstermékek propagandája céljára alakult bizottság előterjesztésére megengedte, hogy a ki-mérésre kerülő must után kizárólag alapadót és forgalmiadót kötelesek fizetni a vendéglősök és azon helyiségek tulajdonosai, akik mustot mérnek ki.

VADASZATON.

— A férje, asszonyom, most vidáman és a szorvást.

— Kár a nagy ambíciódért. Az aggancsokat ugyanis megkapja.

NEHEZ VALLATAS.

— Mi a papád?

— Beteg.

— Nem azt kérdezem. Arra vagyok kíváncsi, hogy mit csinál?

— Kórhög.

— Figyelj ide. Azt kérdeztem, mit csinál, ha egészséges?

— Akkor nem kórhög.

— Ostoba! Mit csinál a papád, ha nem beteg és nem kórhög?

— Akkor egészséges...

ÖT NAPNAK KELL ELTELNI AZ ADÓ- TÁRGYALÁSI IDÉZÉS KÉZBEJUTÁSÁNAK ÉS A TÁRGYALÁS HATÁRNAPJA KÖZÖTT.

Az adótörvény 97-ik szakasza szerint az adótárgyalásra való idézés kézbesítése és a tárgyalási hatánap között 5 napi időköznek kell lenni. A bucaresti tábla ezen időköz be nem tartását semmiségi oknak minősítette és a felebbezési bizottságot új tárgyalás megtartására utasította.

CIPESZNEL.

— Sajnálom, nagyságos asszony, nem tudom kielégíteni az igényeit.

— Miért?

— Mert kegyed olyan cipőt akar, amelyik belül nagy, kívül kicsi.

Estétől hajnalig tartott a braşovi ipartestület harmadik rendkívüli közgyűlése is

A panaszok ezrei hangzottak el az utóbbi évek leghosszabb iparosgyűlésén, de újat az ellenzék szónokai sem tudtak mondani. — Felvetődött a hírhedt elvi kérdés: mit tehetnek az iparosság intézményei és az intézmények vezetői a sérelmek orvoslása érdekében.

A rendkívüli közgyűlés lehengerlő többsége ezuttal is bizalmat szavazott a vezetőségnek

Mintha kiassé hanyatlott volna a közérdeklődés a braşovi ipartestület rendkívüli közgyűlésének harmadik folytatása iránt. Míg az első gyűlés félszázat meghaladó tömeget vonzott, mindössze 250 résztvevő hallgatta végig, az estétől reggel fél négy óráig elhúzódó gyűlést. De a megjelentek ezuttal is bebizonyították, hogy készek elfelejteni személyi kérdéseket, amikor egyetemes kisiparos érdekekről van szó.

NAPIREND ELŐTT

Stefan G. kért szót. Rámutatott arra, hogy egyes fővárosi lapok milyen hiányosan és elferdítve adták vissza az előző gyűlés lefolyását. Igen sok durva tárgyi hibát is elkövettek. A felszólaló azt kérdezi: nem voltak-e sugalmazottak a megjelent cikkek? Kérdezi a vezetőséget, hogy mit azándékozik tenni? Ezután áttért a jelenlegi helyzet bírálására. Kijelentette, hogy az állam nem a kisiparosságot segíti a pénzügyi terhek viselésében, hanem azokat, akik a magas hivatalokban üve milliárdokat lopnak el.

— Mi itt fillérenként verejtékezzük össze a milliárdokat és egyesek egyetlen tollvonással sikkasztják el ezrek és ezrek munkájának eredményét.

Jakab kisiparos azzal vádolt meg egyeseket, hogy a mozgalom előkészítőit azzal gyanúsították meg, hogy államellenes propagandát folytatnak. Erélyesen tiltakozott az inszinuáció ellen.

Szabó Béni elnök megnyugtató választ adott a felszólalónak.

A NAPIREND

első pontja az országfejlesztési kölcsön jegyzésének ügye volt. A közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy a lehetőség szerint minden tagja részt fog venni az országfejlesztési kölcsön jegyzésében.

A MUNKANÉLKÜLIEK

ügye az enyvedélyes hangú vitákat provokált. Mint ismeretes, a törvény szerint a munkanélkülieknek szánt ösztégek egy részét az alkalmazottak fizetéséből levont egy százalékos hozzájárulásból szedik össze. Ennek felét a munkaadó fizeti.

Aldea C. szerint csupán az a munkanélküli lehet jogosítva a segélyre, aki bizonyítani tudja, hogy az évből legalább négy hónapon át dolgozott. Ugyanezen a véleményen vannak a felszólalók közül Teutsch, Seidner és Márton is. A javaslatot heves vita után elfogadták.

A KÖLTSEGVETÉSI MÓDOSÍTÁSOKAT

vita nélkül fogadták el és tudomásul vették a vezetőségnek azt a felszólítását is, mely szerint a törvény értelmében a tulajdonos köteles alkalmazottjait fizetéséből a 4 százalékos adót levonni és befizetni. Eltiltlik egy Tárgyalásra megjelent laposka támadását, amely a nyáron tartott közgyűlésről „több braşovi kisiparos” aláírással ellátott cikkében azt írta, hogy:

„a gyűlés a terror jegyében folyt le.

Ezután megtárgyalta a gyűlés azokat a módokat, melyek a gyűlés határozatainak gyakorlati módon való megvalósítását célozzák. Elfogadták a vezetőségnek indítványát, hogy összeköttetésbe lépnek az illetékes ipartestületekkel, parlamenti csoportokkal, szenátorokkal és sajtóval.

Kleiner O. országos kongresszus megtartását javasolja, melynek érdekében a vezetőség átiratokat intéz az illetékesekhez.

Ekkor vetette fel Szabó Béni elnök

A BIZALMI KÉRDÉST.

A vezetőséget hosszú idők óta támadások érik, hogy

nem képviseli eléggé erélyesen és eredményesen a kisiparosok ügyét.

A támadók nem maradtak a jogos kritika területén, hanem

személyi tétre vitték a harcot.

Az elnök kijelentette, hogy 20 éve dolgozik minden ellenszolgáltatás nélkül a braşovi és az országos kisiparosság ügyéért,

de most már elég volt.

A vezetőség felveti a bizalmi kérdést és amennyiben a közgyűlés úgy találja, hogy mások eredményesebben képviselik a kisiparosságot,

kész azonnal átadni helyét.

Rácz. A. elítéli a személyi támadásokat. Ugyanezen a véleményen volt Jakab is, de követeli a jelenlegi rendszer megváltoztatását. A vezetőség nem működött eredményesen, nem ért el jelentős eredményeket. Memorandumokkal nem lehet eredményeket elérni. Felszólaló nem hajlandó elárulni, hogy véleménye szerint mit tehet akkor a vezetőség. Munteanu J., Szabó Ferenc, Stanislaw és Szócs közbeszólók.

a vezetőség mellett foglaltak állást.

A mostani vezetők 15 éve dolgoznak állandóan az iparosság érdekében, míg „egyes kritikusok” még egy éve sincs, hogy az ipartestületi gyűlések látogatói lettek.

Szfozta támadta a vezetőséget, amely

egyszerűen kisajátította az ellenzék program-pontjait.

Biró S. és Balogh hozzászólásai után Jakab kért személyes kérdésben szót. Szavát sem lehet hallani a nagy zajban. Ezután megejtették a szavazást, amelynek eredményeként

Védekezzünk a rozsdá ellen

Speciális rozsdavédő festék

HELLONIUM

Tartós, jól fedő, nem pattogzik. Minden színben.

Kérjen speciális ajánlatot. HEL-LA Vegyeszeti laboratórium, Arad Strada Eminescu

a közgyűlés 208 szavazattal 48 ellenében bizalmat szavazott a jelenlegi vezetőségnek.

A KONVERZIÓS TÖRVÉNY

tárgyalása kapcsán felolvasták az e tárgyban írt memorandumot, amelyben kéri a konverziós törvénynek az iparosokra való kiterjesztését is. Banza, Rácz, Szabó Dénes és Balogh felszólalásai után a gyűlés elfogadta a felterjesztési javaslatot és megkezdődött a gyűlés egyik legfontosabb pontja,

A FEKETE MUNKA

tárgyalásra. Ennek keretében a munkások és napok ellenőrzését és a közintézmények műhelyeinek kérdését is letárgyalták. Fejér, Molnár A. és Zeitler szólnak hozzá a kérdéshez. Ungár J. szerint ha így megy és a kormány továbbra sem látja be az égetően fontos kérdés rendezésének sürgősségét, nemsokára valamennyi mester kénytelen lesz visszaadni iparendélyét és maguk is kontársorsra jutnak. Balogh és Márton hozzászólásai után Tintiu érdekes hozzászólásban követelte, hogy nemcsak a kontárt, hanem

azt is büntessék meg, aki a kontárnál dolgozik.

Ezt az intézkedést pedig

a város kiaplakátirozás útján is hozza a nagy közönség tudomására.

Megállapította a gyűlés azt is, hogy nem lehet a kötelező nyolc órai munkaidőt minden szakmára egyformán alkalmazni. Vannak szakmák, ahol az év legnagyobb részében nincs munka és rövid három-négy hónap alatt kell megszerezni a kisiparosnak az egész évre valót.

A gyűlés hajnali három óra után fejeződött be. Cs. R.

Milyen birságok fizethetők ki adóbónokkal?

Az 1934. március elseje előtt kirótt összes birságok fizethetők adóbónokkal. — Az 1930. július elseje előtt keletkezett örökösödési adók is kifizethetők adóbónokkal.

A pénzügyminiszterium körrendeletet adott ki, amelyben szabályozza a birságoknak adóbónokkal való fizetését. Az 1934. július 6-iki törvény 4. szakasza előírja ugyanis, hogy az adóbónokat mindennemű birság kifizetésére lehet fordítani, bármikor is lettek azok megállapítva vagy kivetve, 1934. március 31-ig.

A miniszterium köztes közlése szerint, hogy az a téves rendelkezés, amely szerint a bónokat 1935. március 31-ig fogadják el, 1934. március 1. dátumra javíttassék ki. Ennek fogva mindazok a kincstári birságok, amelyeket 1934. március 31-ike után vetettek ki, nem fizethetők ki adóbónokkal, azokat készpénzzel kell kiegyenlíteni.

Az örökösödési adókra vonatkozóan, amelyekre nézve az volt megállapítva, hogy csak az 1929. júl. 1. előtti adóbónokkal fizethetők ki, úgy változtatták meg a terminust, hogy az 1930. július 1. előtt keletkezett mindennemű örökösödési adó adóbónokkal fizethető.

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerzőmók készítése.

LADISLAU

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰLAKATOSSÁG Arad, Cal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját modelom után készülnek.

Continuare dela pag. 1.

cooperative de credit cer debitorilor o declaraţie că la ce folosesc împrumuturile primite şi dacă se abat dela aceasta, li retrag imediat creditul. În acest chip din aceasta, se retrag imediat creditul. S'a dezvoltat un sistem de supravaghere a debitorilor, care funcţionează cu mult mai mare precizie ca biroul de informaţiuni birocratic a băncilor. Toate aceste lucruri permit că micile existenţe, cari au o mică avere, să poată primi şi ei împrumuturi prin cooperative, până când dela bănci în lipsa legăturilor n'ar fi avut posibilitatea.

Pe de alte parte micul rentier, care în viaţa lui de muncă şi-a agonisit un capital modest, îl poate plasa mai avantajos în cooperative ca la ori care altă instituţiune bancară. Cum ştim în ultimul timp depunătorii şi-au pierdut încrederea în bănci, iar micul industriaş n'are aptitudinea şi prevederea necesară pentru a plasa capitalul lui spre fructificare direct la persoane particulare. Aşadar, dacă n'are încredere în bănci ar fi nevoit a ţine banii acasă nefolosibili. Însă cooperativa are cunoştinţele necesare pentru plasarea creditelor şi acordă depunerile care i-au fost încredinţate ca împrumuturi la locuri sigure în dobânzile cuvenite.

Dece sunt în mai mare siguranţă depunerile la cooperativa decât la alte instituţiuni bancare?

Cooperativa nu este expusă speculaţiunilor îndreptate a băncilor, nu plasează capitalul în speculaţiuni de terenuri expuse fluctuaţiunilor şi pe termen lungi, nu face operaţiuni de devize, valutare sau de bursă, nu acordă împrumuturi pe termene lungi. Cooperativa de credit face numai operaţiuni pe scurtă scadenţă, absolut sigure, pe lângă absolută garanţie. Nu face speculaţiuni de nici un fel. Creditele sunt acordate numai membrilor, cari au părţi sociale, a căror bonitate este asigurată în afară de garanţia depusă şi prin efectele lor.

Sunt mulţi cari nu se cutezesc a-şi plasa banii la bănci temându-se de legi cu caracter de conversiune sau moratoriu. Acestor îngrijoraţi să le ajungă atât, că legi cu caracter asemănător nu vor fi extinse asupra comercianţilor sau meseriaşilor aici la noi. Pe de altă parte legea nu uită niciodată cooperativele şi le protejează contra unor astfel de legi, fiindcă în programul fiecărui guvern dezvoltarea cooperativei. Legea conversiunii, care a zguduit instituţiuni bancare uriaşe, crezute foarte sigure, fiindcă şi-au plasat bani în imobile. n'a atins de loc Cooperativa Industriaşilor din Arad, ci i-a folosit chiar, pentru că în ultimul timp tot mai puţin recunosc siguranţa cooperativei şi îşi depun aci banii.

De ce sunt mai estine împrumutul şi cheltuielile împrumutului la cooperative?

Administraţia cooperativei nu este bazată pe căutarea profitului, ci pe ajutorarea reciprocă. Cei cari solicită un împrumut intră ca membri în primul rând, notând părţi sociale. Părţile sociale nu sunt un capital pierdut, ca acţiunile societăţilor anonime, pentru că se pot retrage dacă cineva voeste să iasă din cooperativă. Partea socială aduce dividende anuale, în afară de aceasta în multe cazuri membrii primesc în raport cu părţile lor sociale şi efecte gratuite. Deci membrul care solicită un împrumut în afară de aceea că îl primeşte pe lângă condiţiuni avantajoase, prin părţile sociale primite gratuit şi dividendele anuale îşi scoate în câţiva ani capitalul plasat în părţi sociale.

Legea timbrului asigură un avantaj considerabil cooperativei. Cambiile emise la ordinul cooperativei sunt scutite de timbru. Tot astfel şi inscripţiile ipotecare făcute de către cooperativă sunt scutite de taxa timbrului. Acest fapt are mare însemnătate din toate punctele de vedere fiindcă pe lângă taxele mari de inscripţie de ipotecare ar fi imposibil acordarea de mici împrumuturi.

JOTANACS.

Kohnéknak már rengeteg gyerekük volt, mire az asszony elment a rabihoz tanácsot kérni, mit csináljon, hogy ne legyen több gyereke.

— Igyék limonádét, — mondta a rabi.

— Limonádét?

— Igen-igen.

— Na és mikor igyam, a csók előtt, vagy a csók után?

— A csók helyett.

— A csók helyett, — mondta a rabi.

A védjegytulajdonosok egyesülete a tisztességtelen versenyről szóló törvény megszigorítását követeli

Fontos gazdasági érdeke az országnak, hogy a védjegyzet áruk és azok előállításának titkai fokozott törvényes védelemben részesüljenek.

Most jelent meg a Hivatalos Lapban a romániai védjegytulajdonosok jogiszemélyiségéről szóló bírói döntés. Az egyesület most egy éve alakult meg Temesváron azzal a céllal, hogy

jogvédelmet szerezzen és nyújtson a szellemi tulajdon, különösen a gyári védjegyek és minták utánpótlása ellen,

valamint törvényhozási, közigazgatási, bírói és tudományos uton küzdjön a tisztességtelen verseny ellen. Az egyesület elnöke Szana Zsigmond nagyiparos, vezetőségi tagjai pedig Krayer Elemér, a Gea-Krayer Rt. igazgatója, Neubauer Gyula, a Potcoava vegyipari üzem tulajdonosa és Tóth Gyula, a Kandia-cukorgyár igazgatója.

Az egyesület most, közvetlenül a parlament megnyitása előtt akciót indított az 1934 májusában megszavazott tisztességtelen verseny elleni törvény módosítása érdekében. Az eltelt két és fél év alatt ugyanis kiderült, hogy

a törvénynek sok a hiányossága és ezeket sürgősen pótolni kívánja.

Többek között azt követeli az egyesület, hogy tilták el általánosan az iparban és kereskedelemben kialakult tisztességes szokásokkal ellenkező

konkurrencia-ténykedéseket,

a valamely áru összetételére, természetére és tulajdonságaira vonatkozó

hamis hirdetéseket, a megtévesztő reklámot.

Törvényes szankciókat kér az egyesület mind azok ellen, akik

alaptalan állításokat terjesztenek valakinek a személyéről, vállalatáról, árujáról, vagy teljesítőképességéről,

azzal a céllal, hogy ezen a révén kárt okozzanak a konkurens vállalatnak. Büntetőjogi következményeket követel azok ellen, akik

megvesztegetik valamely cég alkalmazottait,

vagy megbízottait, hogy ezáltal a bevételekénél előnyökhöz jussanak és ugyancsak büntessék meg azokat az alkalmazottakat, munkásokat, vagy tanoncokat, akik versenyesinálási célra meg nem engedhető módon értékesítik, vagy

másokkal közlik azokat a kereskedelmi, vagy ipari titkokat, műszaki eljárásokat, rajzokat, modelleket, recepteket, amelyeket szolgálati helyzetükből kifizetőlag megismerhettek.

Fontos célkitűzése az egyesületnek még az is, hogy törvényes szabályozását kéri a végkiárusítások, valamint a csődtömegekből eredő áruk eladásának ugyszintén a jutalmakkal összekötött eladások megrendszabályozását.

Ezenkívül a védjegybitorlási és hasonló perek eljárásának módosítását is követeli az egyesület. A tisztességtelen verseny elleni törvény alapján ugyanis ma az ellene vétők ellen csak büntető per tesz lehetővé, míg az anyagi károkért külön polgári per kell indítani, amely nemcsak hogy elhúzódik egy-két évig, de nincsen szabályozva az sem, hogy ki viseli az ilyen perek költségeit.

MI OKOZZA A LEGNAGYOBB ZAJT?

Amint a philadelphiai egyetem megállapította, a legnagyobb lármát az acéllemezek kovácsolása idézi elő, de utána mindjárt az autótűlkök következnek, amelyek az oroszán ordításánál is idegbénítóbb lármát képesek kelteni. A vasgegecselők sem érik el ezt a zajintenzitást és a repülőgépek kabinjaiban csak tíz százalékkal nagyobb a zaj, mint a vasuti fülkékben. Ezután következik a sivatag királyának bóbólése 87, a villamosoké 83 és egy parlamentben szónokló képviselő 60 zajegységgel. A suttogás mindössze 10 egysegnyi zajt okoz.

KATZENJAMMER

— Mit ül itt a hóban, maga részeg malac.

— Elfelejtettem huk, a kapukulcsomat, huk és most várom huk, hogy kitavasodjék.

Hajmosó

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63. 65.

volt Dengli-ház.

NOVOLIN

PÉTE SPRITZ UND STREICHVERFAHREN

DIE LACKE UND EMALLE FÜR ALLE ZWECKE

STANDIGES LAGER BEI:

STEFAN MÜTZHAUS

UMSONST TIROLER GASSE, NO. 33

DORTSELBST ERHÄLTEN SIE FACHMÄNNISCHE AUFKLÄRUNGEN ÜBER DIE ANWENDUNG SPRITZ UND STREICHVERFAHREN.

LACHPATRIZ-CORONA W. GRÖSCH, BUDAPEST

NEM JELENT SZABALYTALANSAGOT, HA A SZERZŐDÉSI BLANKETTA NYOMTATOTT SZÖVEGÉT KÉZZEL KIJAVITJUK.

Az oradeai tábla kimondotta, hogy a házbeszerződéseket nem lehet azon a címen mellőzni, hogy a szerződésblankettán a nyomtatott szöveg kézzel ki van igazítva. Ebből még nem tűnik ki az, hogy a szerződéssel a kincstár érdekeit ki akarták játszani.

FINOM KIS VENDEGLŐ.

— Pincér, egy döglött legyet találtam a levesben.

— Igenis, kérem. A nagy hőség ölte meg őt...

ERTELMES MADAR.

— Háromszáz lej nagyon sok ezért a papagájért. Legalább tud beszélni?

— Beszélni nem tud, de mindent megért.

Kavarodás a gyárak kötelező kimutatásai körül

Hazai gyáraink kötelező nyersanyag- és árukészletének bejelentésére vonatkozó kereskedelmi és iparügyi miniszeri rendelet alig ötnapos határidőt engedélyezett, amely november 5-én lejárt. Eddig a határidőig a legtöbb iparvállalat nem tudta elkészíteni a kért leltárt és jelentéseket és ezért az illetékes iparfelügyelőségektől a határidő meghosszabbítását kérték. Az Ugir központi választmánya november 5-i ülésén foglalkozott a kérdéssel és ennek alapján az ipari és kereskedelmi minisztériumhoz memorandumot intézett, amelyben a rendelkezés visszavonását kérte azzal az indoklással, hogy a bejelentésben a vállalatoknak belső üzleti titkokat kell felsorolniuk, amelyek illetéktelenekhez is juthatnak és az iparnak súlyos károkat okozhatnak.

Az ipari és kereskedelmi miniszter az Ugir memorandumára ideiglenes választ adott azzal, hogy a memorandumban foglaltakat tanulmányozni fogja és egyben a bejelentési határidőt november 15-ig meghosszabbította. Minthogy kijelentés van arra, hogy a fenti időpontig az üzleti titkok feltárására vonatkozó rendelkezést módosítani fogják, a bejelentésre kötelezett vállalatok elkészítették ugyan a rendeletben előírt leltárokat, azonban annak beadásával november 15-ig várnak.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kiszaprosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

MIKOR IGÉNYELHETŐ KÁRTÉRÍTÉS A FIX HATÁRIDEJŰ SZERZŐDÉS BE NEM TARTÁSA MIATT?

A cíjű tábla III. szekciójá C. III. 1-30-3-1938 szám alatt a következő döntést hozta a kereskedelmi törvény alkalmazására:

Fix határidejű szerződésnek tekintendő az okirat-akkor, ha a szerződésben előírt határidő az egyezségnek olyan lényeges feltétele, hogy a szállítást a megjelölt határidőn túl kizárt dolog. Az a fél, aki idejében eleget tette szerződésben foglalt feltételeknek, a késedelmes féllel szemben kártérítési-igénnyel léphet fel, vagy pedig a szerződést felbontottnak tekintheti, anélkül, hogy köteles lenne a szállításra újabb határidőt adni.

CSALÁDI ENYELGES.

— Brágyám, olyan boldog vagyok, hogy a fél világot meg tudnám ölelni!
— Hányszor mondtam Arthur, hogy tégy le székéről a legénykori szokásaidról.

AZ ALKALMI KERESKEDELMI ÜGYLET NEM TESZI MEG KERESKEDŐVÉ AZ IPAROST.

A brasovi tábla kimondotta, hogy az iparvállalatot nem teszi kereskedelmi vállalatá az a körülmény, hogy alkalmilag olyan kereskedelmi ügyleteket is köt, amelyek belesznek az általa folytatott tevékenység körébe.

SÜLYOS ÉRV.

A mama szítja a lányát, mert egy szegény emberhez ment férjhez:

— Te vagy az oka, hogy ilyen szegénységben kell élnünk, te vagy az oka, hogy nem tarthatok családot.

A lány szeliden közbeszól:

— De mama, hiszen te is szegény emberhez mentél feleségül.

A mama pulykavörös arccal ordítja:

— Annak is te vagy az oka!

10.400 lejről 4800 lejre csökkent az országban az átlagos jövedelem

21.4 százalékról 27.1 százalékra emelkedett az adó.

Kereskedők panasza a Timişoarán tartott országos nagygyűlésen.

Vasárnap délelőtt tartották meg a Bánság kereskedői temesvári nagygyűlésüket, amelyen nagyváradi és aradi kiküldöttek is részt vettek. A gyűlést Kecskeméthy Sándor, a bánsági kereskedők egyesületének elnöke nyitotta meg. Felszólalt Szöllősy Zsigmond dr. aradi kiküldött, aki az új külkereskedelmi rendszert ismertetve megállapította, hogy

a kormány nem tartotta szem előtt a kereskedők érdekeit, ami szükségszerűen maga után vonja a kereskedők országos megmozdulását.

Ennek végső célja az volt, hogy kivívja a sérelmes rendelkezések visszavonását, mielőtt még életbe léptetné őket a kormány.

Fried János dr., a nagyváradi kereskedelmi szövetség titkára az adótörvény módosításáról tartott előadást. A módosítás szükségességét számösszehasonlító adatokkal bizonyította. Fried dr. szerint

az utóbbi négy évben a gazdasági forgalom és az adóterhek fordított arányban állanak egymáshoz.

A gazdasági forgalom csökken, míg az adóterhek százalékarányban nőnek.

1929-ben — az előadó szerint — a nemzeti jövedelem átlaga fejenként 10 ezer 400 lej,

az adó pedig 21.4 százalékos, míg 1934-ben a nemzeti jövedelem átlaga 4800 lejre csökkent, az adó viszont 27.1 százalékra emelkedett.

A kereskedők adójáról beszélni megállapította Fried dr., hogy

a kereskedők háromszorosát fizetik adóban annak, amit a szabadfoglalkozásúak.

Az adórendszer általában túlhaladja a fizetőképességet, amit az is bizonyít, hogy

a szigorított adóbehajtások ellenére az adó hátralékok nemhogy csökkennének, hanem még növekednek.

Az állam úgy tesz. — mondotta Fried dr. —, mint az a gazda, aki nem nyírja, hanem nyuzza a juhot.

Dr. Endre Károly, a bánsági kereskedők szövetségének titkára az üzletberek csökkentésére országos tevékenység beindítását javasolta. Indítványozta, hogy

a kereskedők bojkottálják azokat az üzlet-helyiségeket, amelyekből kereskedő béremelés miatt költözött ki.

Végül felhívta Temesvár kereskedőit, hogy az országos akciótól függetlenül kezdjenek minél előbb erős mozgalmat a magas üzletberek letörésére.

A timisoarai munkakamara elvi állásfoglalása a kontárkérdés, a tanoncügy és a betegsegélyező ügyében

A timisoarai munkakamara ipari osztálya Vulpe Stefan elnöke alatt ülést tartott. Foglalkoztak a tanoncok kiképzési idejével és tárgyalták azt a javaslatot, amely szerint a tanoncok iparágak szerint egytől-négy évig terjedő időre legyenek kötelesek iparukat megtanulni. A döntést a legközelebbi ülésre halasztották.

Foglalkoztak azután a kontár-munkával és kimondották, hogy

ennek leküzdése az iparosság létérdekére való tekintettel sürgős.

A kontármunka elleni küzdelem támogatására felkérlik a munkafelügyelőseget is.

Több panasz hangzott el a betegsegélyező pénztár túlmagas járulékaival kapcsolatban. Elhatározták, hogy ebben az ügyben külön ülést tartanak, amelyen a munkaügyi miniszterhez felterjesztendő memorandumot fogalmaznak meg.

Kiváncosnak mondták ki a tanoncok esti iskoláztatásának eltörlesztését. Ehelyett azt javasolták, hogy az inasiskolában napközben legyen a tanítás.

Elhatározták végül, hogy százezer lej összegben belföldi kölcsönt jegyeznek és a kölcsönkötvényeket a nyilvános árlejtésen való részvétel alkalmával a mestereknek bántépénzül való felhasználására rendelkezésre bocsátják.

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT”

BUTORZÁRAT

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSBEN.

A kereskedelmi miniszter optimista nyilatkozata az új export-import rezsim áldásairól

A kereskedelmi miniszter a napokban optimistikus nyilatkozatot tett a sajtó előtt az új export-import rezsim áldásairól. A kereskedők és iparosok seholsem találkoznak ezek az áldásokkal, ellenkezőleg: alig mulik el nap, hogy a fővárosban, vagy a vidéken, egyik vagy másik szakma részéről a legkomolyabb kifogások ne hangzanának el a külkereskedelmi forgalom új szabályozásáról, a mellyel mindenki elégedetlen — kivéve a Banca Natională, amely csak később fogja belátni, hogy nagyon keveset fogott avval, hogy igen sokat akart markolni. Bizonyos ugyanis, hogy

ha a kereskedelem és az ipar elégedetlen a behozatal és a kivitel új rendjével, ebből az érdekeltség után nyomban a jegybank lesz a következő károsult.

Ha a kereskedelem nem látja a devizák megszerzésének lehetőségét, a jegybank sem fog devizához jutni, holott az új rendszer első sorban ezt a célt akarná szolgálni. Jellemző ebben a tekintetben Szőlősi Zsigmond dr. nak, a Kereskedelmi Testület főtitkáranak Timisoarán tartott igen alapos és tárgyilagos expozéja, amely egyenesen arról panaszkodik, hogy

az új külforgalmi szabályzat egyenesen kizárja a kereskedőket az export és import tevékenységéből.

A jelek azonban azt mutatják, hogy a kereskedelmi miniszter is csak a nyilvánosság számára van elragadtatva az új szabályzattól, befelé — a minisztériumban — nem olyan intézkedéseket tesz, amelyek azt mutatnák, hogy csakugyan jó eredményeket vár az általa bevezetett új rendtől. A kereskedelmi minisztériumban ugyanis

a spekulatortörvény szigorítását készítik elő,

mert számítanak arra, hogy az új export-import rezsime következtében általános drágulás következik. Ennek akarta elejét venni a kereskedelmi minisztérium már azzal az intézkedéssel is, amely az iparfelügyelőkre bízta a gyárak ár-politikájának szigorú ellenőrzését. Az ellenőrzés szigorítását nem lehet kifogásolni, de mi szükség volna arra, ha a miniszter maga is nem várna árdragító hatást a külkereskedelmi áruforgalom új rendjétől?

Az elméleti kifogások mellett azonban jelekedezik itt egy sokkal fontosabb érdemi kifogás is: a spekulatortörvény szigorítása valószínűleg elejét fogja venni annak, hogy az országba már behozott külföldi árucikkek birtokosai ne spekuláljanak készleteikkel, s ne igyekezzenek olyan áron értékesíteni azokat, mintha az új import-rezsime alatt importáltak volna. De

semmiféle törvénnyel és semmiféle ár-ellenőrzéssel nem lehet elejét venni annak, hogy az ezután behozandó cikkek drágábbak ne legyenek a korábban importáltnál.

Egyszóval a drágaság jelentkezését elkerülni nem lehet, az be fog következni okszerűen és természetes módon azért, mert az új külkereskedelmi szabályozás módfelett megdrágít minden külföldi árut.

A petróleum-vállalatok szintén tovább folytatják a harcot az új rend ellen és kimutatják, hogy az ő helyzetük sem olyan rózsás mint amilyennek a miniszter nyilatkozatában feltűntette. Nem tudnak arról, hogy szabad devizák lesznek az általuk exportált petróleum-termékek után, mert a Banca Natională a kereskedelmi miniszter állításával ellentétben ragaszkodik az export-devizák teljes beszolgáltatásához. Legfőbb kiviteli piacaik egyébként is azok az országok, amelyekben

ROMÁN KIRÁLYI

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

Az 1934 évi 4½%-os „Országfejlesztési Kölcsön”

Kibocsájtási Prospektusa

(KIVONAT)

1. Nyilvános aláírás útján lel 1.000 névértékű kötvények kibocsájtának ki kötvényenként 880 lejes ában.

A lejegyzett kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendőek ki 1934. november 5—30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsájtott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási íven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20%-át nem haladhatja meg.

3. Az 1.000 lejes kötvény évi 4½%-os kamatot hajt, amelynek fele június 1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935 június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyszeri sorshuzás útján váltják vissza: február 1-én és május 1-én a június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő december 1-én törlesztendő kötvényeket sorsolják ki. Az első sorshuzás 1935 évi február 1-én történik.

5. A lejegyzett kölcsöntőke minden teljes egy milliárdjából nagy prémiumokkal jutalmaznak az első évben:

1 kötvényt 3.000.000 lejjel azaz 3.000.000 lej	
2 „ 1.000.000 „ 2.000.000 lej	
4 „ 500.000 „ 2.000.000 lej	
4 „ 250.000 „ 1.000.000 lej	
46 „ 100.000 „ 4.600.000 lej	
57 kötvényt összesen	12.600.000 lej

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértékén felül 200 lejes jutalékkal váltják vissza és még:

az 1.000 lejes címleteket	1.200 lejért
2.000 lejes címleteket	2.400 lejért
5.000 lejes címleteket	6.000 lejért
10.000 lejes címleteket	12.000 lejért
20.000 lejes címleteket	24.000 lejért

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejesben fizeti ki az állam, a lej 10 milligramm 0.900 finomságu aranyértékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illetékek alól mentesek.

A kötvények mentesek tovább az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardírozhatók és azokat garanciakul és óvadékkul elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi jegyzési helyeken:

Pénzügyigazgatóság;
Allami, városi és községi adóhivatalok;
C. A. M. intézetei és fiókjai;
A Banca Natională fiókjai;
Postahivatalok;
Aradi Általános Takarékpénztár;
Aradmegyei Takarékpénztár;

Banca Victoria;
Banca Românească;
Banca Comercială Italiană și Română;
Erdélyi Bank és Takarékpénztár;
Societatea Bancară;
Szebeni Takarékpénztár.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsájtási prospektusban találhatók.

deviza-korlátozások vannak érvényben s ezekben szabad devizát úgy sem szerezhetnek.

A kereskedelmi minisztérium most az exportörök és importörök szindikalizálását készíti elő. Ezek a szindikátusok arra lesznek hivatva, hogy felosszák tagjaik között az export-kontingenset és behozatali engedélyeket. A miniszter azt reméli, hogy ezen módon korlátozni tudja az import-engedélyek árfolyamának túlságosan nagy kereslet által való emelését.

és az import-engedéllyel való láncskereskedelmet.

Ez az óvintézkedés nem jó jel, mert azt mutatja, hogy kevesebb lesz az import lehetősége, mint a szükséglet. Ez bizonyosan így is lesz. A petróleum-vállalatok helyzete a belső megszorítások nélkül is nehéz, mert igen erős konkurrenciával kell megküzdeniük, a

gabona kivitele a téli hajózási szünet következtében alig lehetséges, exportálható feleslegünk kevés, a fa-export egymaga pedig tízedrészét sem biztosíthatja a jegybank által igényelt devizáknak. A miniszteri optimizmus tehát kevés jót ígér a gyakorlatban.

ALAPOS TAJÉKOZOTTASÁG.

Kohnék tengeri uton vannak. Egyik nap Kohnné felháborodottan mondja a férjének:

— Képzeld, az első tiszt szemtelenkedett velem!

— Zalikám, — kérdezi Kohn — te olyan jól kiismered magad a tengeri uniformis között? Hiszen majd nem mindegyik egyforma; honnan tudod, hogy az az első tiszt volt?

— Aber, — mondja Kohnné ingerülten — micsoda blöd kérdés ez?! Az ágya felett ki van függesztve a neve és a rangja.

Bucurestibe helyezték az Erdélyi és Bánsági Vendégiparosok Szövetsége központi irodáját

A záróradiókat leszállítását, a kávéházak és vendéglők zeneszerzői díjának eltörlését, a romitaxa leszállítását, a falusi korcsmák községi bérének eltörlését, a klubok illegális konkurrenciájának megszüntetését és a monopóliortörvény módosítását követelték a vendéglősök Timisoarán megtartott országos kongresszusán.

Sibiuban döntenek a bucaresti és erdély-bánsági vendégipari szövetségek együttműködése ügyében

Az ország minden részéből összesereglettek a vendéglősök, kávéosok, szállodatulajdonosok képviselői Timisoarán, hogy a szakmának, illetve az a keretbe foglalt társadalmi osztály vitális érdekeinek megfelelő programot adjanak, egyrészt a kormány figyelmeztetésére, másrészt harcoss felsorakozásuk szózataként.

Az Elit kávéházban megtartott ismerkedési estéllyel kezdődött a kitünően sikerült szakmai összejövetel. Az estélyen mintegy 200-an vettek részt, legtöbben Bukarestből, honnan az Elit-misszer-Szindikátus Niculescu Jean elnök vezetésével nagy számban képviseltette magát. Már ezen az estén érezni lehetett a kongresszus legkényesebb napirendje, a csatlakozás kérdése körül viharzó hangulatot. A bucarestiek üdvözlő szavainak mindig ez volt a csattanója, míg az erdélyiek az autonómiát hangtatták.

A kongresszuson a vármegyei ház hatalmas gyűléstermeté szüfölség megöltötték a küldöttek. A megnyitó beszédet Scheer József a kongresszus elnöke mondotta, aki érvekben gazdag hatáscs beszédben üdvözlötte a megjelenteket. A vendégek nevében először Niculescu Jean beszélt, majd Ionescu Aurel a kereskedelmi és iparkamara elnöke üdvözlötte a kongresszust. Csatlakozott hozzá Conclatu János a kereskedelmi és iparkamara főtitkára is, majd a kisiparosok üdvözlőjét Gutu Simon, a munkakamara üdvözlőjét pedig Novac Traian telmácsolták.

Izzó hangulatot váltott ki a kisiparosok szónoka, aki a kisemberek elproletarisálásáról beszélt és kihangsúlyozta a szomorú helyzetet, a

melybe a kisipar és kereskedelem manapság sülyedt.

Az üdvözlő beszédek elhangzása után rátértek a napirendre. A szónokok beszédeikben a szabad kereskedelmet, az idegen forgalom fellendülését, az egyenes adó kérdését és a patenta fixa ügyét tárgyalták.

Lelkesezéssel fogadták Bugel (Brassó) alelnök felszólalását, továbbá Gündisch (Sibiu) és Treuter Márton felszólalásait.

A délutáni ülésen Niculescu Jean az italmérési illetékekre vonatkozó emlékiratot terjesztett elő. Az emlékiratban az élelmészeti ipar nevében az italmérési illetékek teljes megszüntetését kérte.

Domaretzky József, a brasovi szindikátus főtitkára ezután egy memorandumot ismertett, amelyben a vendégiparosok az illetékes hatóságoktól a következőket kéri: 1. Az adók és ipari taxák kedvezőbb elosztását. 2. A vendégipari szakmák megadóztatásánál hallgassanak meg szakembereket is. 3. Az 1934 március 31-ig terjedő adóhátralékokat részben töröljék, részben adjanak fizetési haladékokat, kisebb részfizetési tételben. 4. Reszükálják az 1934-35 év negyedik negyedének taxáit 50 százalékkal. 5. A berendezési tárgyak árverését és végrehajtását függeszték fel. 6. A vendégiparosok létminimumát évi 36000 lejben állapítsák meg.

A kongresszus beárása után a küldöttek bizalmas közgyűlést tartottak, amelyen kimondták, hogy az erdélyi és bánsági vendéglősök kávéosok, szállodások és italkimérők szövetsége

egyesül a bucaresti „Sindicatul Alimentar Central”-al, de ugyanakkor mindkét szövetség fenntartja teljes autonómiáját. Változás csupán annyiban lesz észlelhető, hogy az Erdélyi és Bánsági vendégiparosok Szövetsége (UPAR) az eddigi főtitkárságát áthelyezi és annak vezetésével a jelenlegi erdélyi főtitkár, Szirmay Károlyt bírták meg.

A szövetségek egyesülésének részletes feltételeit még e hónapban a Sibiuban összehívandó tanácsi-gyűlés fogja realizálni.

Közgyűlés után a Temesvári Sörgyár látta vendégül az ország vendégiparának reprezentánsait.

MEGHALT TÓTH JÁNOS ARADI ASZTALOSMESTER.

Tóth Sándor népszerű és tekintélyes aradi asztalosmester életének 66-ik évében e hó 9-én rövid szenvedés után elhunyt. Tóth János típusa volt a szolid iparosnak. Illés-uccai házában gépekkel is szépen felszerelt üzemből olyan butorok készültek, amelyek becsületére váltak a jönevű aradi asztalosiparnak is. De nemcsak mint iparos, hanem mint ember is minden becsülést megérdemelt. Tóth János, akinek halálával nagy veszteség érte Arad iparosságát. Temetése e hó 11-én, délután ment végbe igen nagy részvét mellett. Ott láttuk a temetésen az aradi iparos intézmények egész vezérkarát. Tóth János halálát feleségén és gyermekein kívül a Fock-család is gyászolja, amellyel közeli rokonságban volt.

Itt az esős ősz!

végi ruháimat

Hospodár-hoz küldöm

áttesztet, vegyileg tisztítom.

Arad, Strada Stroiescu 13.
es Strada Eminescu 3

BESZÉLGETÉS FIATAL HAZASEKNAL.

— Edes fiacskám, ez talán mégsem járja. Mindennap pörkölt.

— Főzhetek én, drága, akármit, a végén ugyis pörkölt lesz belőle...

Furcsa perek

Írta: SZEKELY VLADIMIR.

Hat év óta papirban is sok kilóra felszaporgott par fejeződött be most Párisban.

Egy ur, aki nyilván típusa a garast garasra halmozó francia kispolgárnak, a párisi földalatti vasútra fűzetjegyet vett. Egy kis árdragitáért, holmi tarifaemelésért, Franciaországban sem mennek a szomszédba, kiderült tehát másnap, hogy a jegyfűzetre öt centimes felárat kell fizetni. E nélkül nem érvényes a korábban megvett jegyfűzet sem. A jegyfűzet jogfosztott birtokosa nem volt hajlandó az öt centimes drágítást kiübertálni. Fert indított a társaság ellen, ékes indokolásban kifejtve, hogy a jegyfűzet megvásárlásának ténye egyenértékű egy kétoldalu szerződéssel, melyet egyik fél sem boríthat fel egyoldalúan. A per tengeri kigyóként tekergőzött egyik instanciáról a másikra, míg végre hat esztendő viharozás után jogerősen kimondták, hogy a felperesnek nincsen igaza. Az öt centimes esedékes a felmerült perköltiségekkel együtt, melyből hátrahatott volna akár egy világkörűli utat is rögtönözni.

Mintha némi magyar levegő is lélegzenék ebben a történetből! Bizony, a magyar sem hagyja a nassát. Nem és nem és ha még úgy hiszik a fialis és emeletet nőnek a perakták. Kinek dalol a fülemile? — ki ne ismerné Arany Jánosnak ezt a remekbe írt karrikaturáját a konok perlekedőknek? De azért a mániákus pereskedés rekordja mégsem a magyaré. Legendás dicsfényrel övezet a palma Paul Gaguillot-é, egy francia ügyvéd, aki azonfelül humorban is jeleskedett. A következő eset is igazolja Gaguillot kitünő humorizációját:

Bábaképző tanfolyamot hirdetett a toulousi egyetem. Általános meglepetésre, a prókátor is jelentkezett a tanfolyamra. A tanárok mosolyogtak és elutasították a bábadiplomára vágyó urat, azaz az indokolással, hogy a bábaképző tanfolyamon csak nők vehetnek részt.

— Mi az, hogy csak nők? — protestált az ügyvéd. Az egyetem által kibocsátott felhívásokban és megjelölt pályázati feltételekben ennek nyoma sincs.

— Hát elfelejtődött!

— Ez nem indoklás, urak! Bezzeg, megbuktatják szegény szigorlót, ha a kérdésre olyasmit motyog, hogy elfelejtettem.

Es prókátor uram beperelte az egyetemet, kötelezte a bíróság, hogy a bábaképzőre felveszék. Egész Toulouse leste, hogy a jogtudományok jeles öre mikor venül be bábajeldőlnék. Az ügyvéd azonban megelégedett az erkölcsi diadallal. A fontos, hogy neki lett igaza! Es „más elfoglaltsága miatt” végül mégis lemondott a bábaság gyakorlati elsajátításáról.

Számtalan ilyen csodabogarás pere volt Gaguillot-nak. A sorozatra azonban a fogpiszkálóperrel tette fel a koronát. A párisi pályaudvaron ugyanis egyszer utipodgyásként feladott egy fogpiszkálót. A málházó mester nagyot nézett, a nyilván bolondra.

— Ugyan, kérem, micsoda vicc ez? — válekedett.

— Semmi vicc! Ellenkezőleg, egész komoly! Ismeri a vasúti előírásokat? Nos hát! Hol van abban megírva, hogy fogpiszkáló nem adható fel utipodgyásként. Én megfizetem a tarifát ezzel pont.

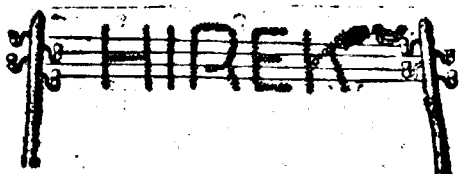
Hát jól van! A vasutas átvette a fogpiszkálót és szabályszerű vevényt adott róla. El-

végre, ha valaki mulatni akar, miért ne?! Még nagyobb derűtségre fakadt, amikor a hóbertos feladó egy vidéki állomásra dirigálva a becses, talán uraságoktól is levett fogpiszkálót, azt ezer frankra be is biztosította. A fogpiszkáló tehát a nehéz bóröndök, kofferek szekrények és ládák társaságában vándorolt és — elveszett.

Felleletül az ügyvéd ezer frank erejéig kártérítési pert akasztott a vasut nyakába. Még is nyerte.

Határozottan eredeti volt az a per is, melyet egy skót indított egy londoni könyvkiadó cég ellen. A cég kiadásában egy Irlandról szóló utleírás jelent meg, melyben egy bizonyos, igen haldus folyóról is volt említés. Skótunk lelkes horgász léte, azon melegben elutazott Irlandba Költészet igen is, de fáradságot nem kimélve, a feldicsért folyó mellé telepedett le és lelkesen horgászott. De a horgászmesterség közismert türelmének is ebben az esetben vége szakadt, mert a folyócskában egyetlen egy árva halacskát sem uszált. Skót barátunk dühösen hazautazott és a céget utazási költség erejéig és még azonfelül kártérítésre beperelte. Makacsul hajtotta a pert és szintén megnyerte.

A par-exotikumunk tarka sorozatából böngekedésre érdemesek azok a perek is, melyek férj és feleség adás-vételei körül forognak. Ha úgy tetszik, akár késs regénytémák gyanánt is. A nő továbbbírta „szegény tatár” felkiáltással körbe a hasznost a kellemeessel összekötve, burkolatlan vagy szemérmetlen nyíltsággal, nem is olyan ritka. A krónikák tömegeseteket jegyeznek fel. Nem a vadonból, hanem rendez, civilizált világokban és tájakon. De fordítva is van. Amikor a tisztelt férj kerül végeladára, amolyan raktá-

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknek árendadíjmentes.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminal Industriajilor-Iparos Otthon.

— Beállott a holtaszón az építőiparban. Március hónapban egészen tempósan lendült fel az építőipar Arad területén. Ugy a külvárosban, mint a belvárosban több új ház épült. A fellendülés nyomában éreztette hatását, amennyiben az építőiparban a nyári hónapokban ugyiszólván teljesen megszűnt a munkanélküliség. A mérnöki hivatal jelentése szerint a késő őszire való tekintettel az építőiparnak ez a fellendülő irányzata egyelőre szünetel, amennyiben új házfűtésre vagy javításra nem kértek engedélyt, de különben is bizonyítja ezt a tény az építőiparban napról napra fokozódó munkanélküliség. Szakkörök véleménye szerint az építőiparnak ez a pangása átmeneti jellegű és tavasszal ismét nagyarányú fellendülésre van kilátás.

— A CFR szállítói egyelőre 10 százalékos kötetlenkedést követelnek. Bucurestiből jelentik: A CFR pénzügyi igazgatósága elhatározta, hogy fokozatosan kifizeti az államvasutak szállítóinak 180 millió lejre rugó követelését, amely már évek óta rendezetlen. Egyelőre a kiutalási kimutatásban szereplő összegek 10 százaléka kerül kifizetésre. Az olyan cégek, szállítók részére, akiknek jelentősebb összegű követelésük van az államvasutakkal szemben, a 10 százalékos általános kvótán kívül nagyobb részletet is fizet a CFR.

— Melyik országban vannak deviza-korlátozások érvényben? Az európai országok közül a következőkben van különböző terjedelmű devizakorlátozás érvényben: Franciaország, Belgium, Olaszország, Hollandia, Spanyolország, Görögország, Ausztria, Magyarország, Jugoszlávia, Németország, Csehország, Bulgária és Románia.

ron levő bővítként. Nemrég egy párisi mosónő adta el férjét száz frankért. Lusta, haszontalan ember volt, aki ruhaöblögetés helyett inkább a saját torkát öblögette. Egy kollégánál vette meg. Márkos mosónő, aki aztán a férjét szigorú kezelésbe vette. Csodák-csodájára mintaférj lett belőle. Kár volt, mert az elsőszámu feleség erre visszaperelte a drágát...

Férj sorozata tanuskodik arról, hogy a férfin-tuladás általában elhamarkodott dolog. Majd mindig visszacsinálás a vége. Pedig eleinte nagy a buzgalom. Krakóban, egy haragos menyecske például valósággal elárverezte a férjét... Senki többet! Egy rég szomorkodó özvegyasszony adott legtöbbet a joglemondásért. Azonban: „on revient...” Az első szerelem duruzsol a lelkek mélyén s az árverező később a bíróságon harcban követelte a jogát.

Legújabbán Sydneyben volt hasonló per. Felperes a törvényes hitves volt. Férj és feleség leinte boldogan éltek, míg egy szőke asszony nem került elő, akivel a kisse csél-csaphajlamu férj szorgalmasan autóturázott.

— Mindent tudok! — mondotta a feleség a férjnek. Jó, félreállok! De te elverted a hozományomat. Térítse meg a szőke és azonfelül a joglemondásomért fizessen.

All right! Az alku megtörtént. Engedményező írásban kijelentette, hogy az engedményt nem háborítja a férj birtoklásában. Ha bárminő kísérletet tesz a válóper befejeztéig, úgy ötszáz fontot fizet...

A harag azonban csillapult. Sőt, a szerelem újra felmelegedett s végül is a szerződés hatálytalanságáért fordultak kettőn: férj és feleség a bírósághoz. Érv: turpis causa!

A regényeket nem írják, hanem — élők.

Rendes ipari és kereskedelmi üzemekben 80 százaléknak kell lenni a „román elem”-nek

A parlament heves és izgalmas viták után megszavazta a „nemzeti munka védelme” elnevezés alatt ismert törvényt, amelyet a kormány azért terjesztett a törvényhozás elé, hogy a román alattvalók munkavállalását elősegítse és csökkentse a külföldi honosságú vállalati alkalmazottak számát, végeredményben pedig, hogy enyhítse a munkanélküliséget. E méltánylást érdemlő indokok mögött azonban nem is túlságosan elrejtve az a törekvés is meghúzódott, hogy a magánvállalkozások tisztviselői és munkásaik között minél nagyobb számban helyezzenek el román elemeket. Így például kimondja a törvény, hogy

a rendes ipari és kereskedelmi üzemekben 80 százaléknak kell lenni a „román elem”-nek,

addig azokban az üzemekben, amelyeket a végrehajtási rendelet a nemzetvédelemmel kapcsolatos üzemeknek fog minősíteni,

csak olyan alkalmazottak tarthatók, akiknek szerződését egy miniszterközeli bizottság engedélyezi

s új alkalmazottat — tisztviselőt és munkást — is csak ennek a bizottságnak jóváhagyása mellett szabad munkába állítani.

A törvénynek mindössze 12 paragrafusa van, tehát szűkszavú. A végrehajtási rendeletre vár épen a legfontosabb intézkedések kodifikálása és ez a magyarázata annak, hogy a rendelet közzététele ilyen sokáig késett. Bizottság dolgozta ki a végrehajtási utasítást amely

épen tízszerannyi szakaszból áll, mint maga a törvény.

A rendelet tartalmáról azonban kevés szívtárgott ki. Bizonyos az, hogy az „idegenek” részére fentartott munkahelyek — minden kategóriában 20 százalék — elsősorban olyan idegen állampolgárok részére rezerváltak,

akik a törvény életbeléptetése alkalmával már munkában állottak, román nőt vettek feleségül és gyermekeik vannak.

Fontos része a rendeletnek az, amely a nemzetvédelemmel kapcsolatos üzemeket sorolja fel. A modern hadviselés igényei minden ipari üzemet bevonhatnak a nemzetvédelem szolgálatába, ha tehát a végrehajtási utasítás kiterjesztőleg magyarázza a törvénynek ezt a szakaszát, alig lesz gyár és iparvállalat, amelynek teljes szabadsága lesz alkalmazotainak: iroda- és műhely-személyzetének megválasztásában.

A rendelet-szerkesztő bizottság Román Valér államtitkár elnöke alatt végezte munkáját, amelyet előbb a miniszterelnök néz át, majd a minisztertanács is letárgyal. Csak ha ezeken a rostákon átmegy a rendelet, akkor teszik közzé a hivatalos lapban.

IM WEINHAUS.

In einem Wein- u. Bierhaus verlangt ein Herr ein Glas Limonade. „Wünscht der Herr vielleicht auch ein paar Zinnsoldaten zum Spielen?” fragt ihn der Kellner.

Ajánljuk versenyen felülmúló géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádli, butorszövet, plüss, alrik, butorrugó, mindenféle kártyakellékek. Zsák, zsineg, kötél, ponyva, tölő, kender, len, és juta-gyártmányok

Schönborger és Grünstein R. T.

Arad, u. Neuman ház

ARAD IPAROSSÁGA AZ ÁLLAM- FEJLESZTESI KÖLCSÖNÉRT.

Arad iparosságának körében is örövendesen megindult jegyzési mozgalom egységes irányításának érdekében az aradi Ipartestület vezetősége elhatározta, hogy ezt a célt szolgáló iparos-nagygyűlést hív össze.

A nagygyűlés f. hó 18-án, d. e. 10 órakor lesz megtartva, ahol is az iparosság tudomást szerezhet, hogy az államfejlesztési kölcsön céljairól, mint a jegyzés előnyeiről.

Hogy Arad iparossága a legalaposabban tájékozva lehessen, az előadói tisztet szívesek voltak ez alkalommal dr. Cotoiu Romulus, ipartestületi ügyész, országgyűlési képviselő és dr. Gabos Jenő testületi ügyész urak vállalni.

Ösmervén Arad iparosságának önértetét és kötelességtudását — több mint valószínű, hogy a vasárnapi nagygyűlésen minden iparos meg fog jelenni.

INKOGNITO.

— Hogyan őrzi meg egy skót az inkognitóját?

— Na?

— Megszáll egy hotelben és borraival ad a lohandienernek.

A CSELED PANASZKODIK.

— Nagysága, kérem, megcsipett az éjjel egy poloska.

— Hm és mikor a levélhordó csipette meg, nem volt baj?

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restaurant cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul deceda inainte de a achita, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoarii membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A) csapatban: 800. Vad. lui Gh. özv. Csikos Gergelyné, 801. Joan Tóth János.

In grupa B) csoportban: 798. Sot lui Jacob Kaiser Jakabné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente pana la numarul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. 720. Vad. lui Edm. Gerich Ödönne.

In grupa II. 818. Vad. lui Sangiorj Moisa, 819. Vad. lui Francisc özv. Töröcsik Ferencné, 820. Vad. lui Arcadie özv. Jachini Árpádné, 821. Joan Komori János, 822. Vad. Georghe özv. Csikos Györgyné.

Totodată rugăm membrii nostri, să se prezinte in biroul nostru spre preschimbarea carnetelor conform dispozitiunilor statutelor noi aparute in No. 169. al Mon. Of.

Kérjük egyúttal a tagjainkat, hogy a Mon. Of. 169. száma szerinti már életbeléptetett új alapszabály értelmében a könyvecskéik kicserélését végezték a csoport irodájában megjelenni szíveskedjenek.

FELMONDASI OK.

— Kénytelen vagyok felmondani magának.

— Miért?

— Nem vagyok megelégedve a magatartásával.

— Ha már felmond, legalább azt mondja meg: jól állók a kistáskából?